

SUOMI-KIEKON TULEVAISUUSSEMINAARIN RAPORTTI JA TOIMENPIDE-EHDOTUKSET

Tämä muistio sisältää raportin Suomi-kiekon tulevaisuusseminaarista sekä seminaarin pohjalta kootun karkean toimenpide-ehdotuksen valmennus-, koulutus- ja kehitystoiminnan tehostamiseksi. Muistion alussa on tiivistelmä seminaarissa esiinnousseista suomalaisen jääkiekon tärkeimmistä toimintatavoista, sen jälkeen seminaarin tulokset ja lopussa yhteenveto keskeisimmistä toimenpide-ehdotuksista. Sisältöalueita tulee jatkotyöstön yhteydessä syventää ja tarkentaa. Muistio ei ota kantaa toimenpiteiden resursointiin, mutta lähtökohtana voisi olla nykyresurssien kartoittaminen ja uudelleen kohdentaminen.

➤ TIIVISTELMÄ TÄRKEIMMISTÄ TOIMINTATAVOISTA

1. YHTEINEN TAVOITE ON YKSILÖN KOKONAISVALTAINEN KEHITTÄMINEN

Seminaarin etukäteiskyselyssä 55 % vastaajista oli sitä mieltä, että meillä ei ole yhteistä tavoitetta suomalaisessa jääkiekossa. Seminaarin jälkeen yli 95 %:a seminaariin osallistujista oli sitä mieltä, että suomalaisen jääkiekon yhteisen tavoitteen tulee olla pelaajien kehittäminen kansalliseen ja kansainväliseen huippukiekkoon. **Suomalaisen jääkiekon urheilullinen ykköshaaste tänä päivänä on, riittävätkö suomalaisen pelaajan yksilölliset ominaisuudet pelaamaan kansainvälisellä huipputasolla eli pystymmekö tuottamaan kansainvälisen tason huippupelaajia myös tulevaisuudessa?** On ollut tiedossa jo vuosia, että nykyinen lasten ja nuorten toiminnan taso ei ole riittävää tuottamaan huippupelaajia tulevaisuudessa. Kysymys on ennen kaikkea valmennuksen painopisteen siirtämisestä nykyisestä ”joukkuevalmennuskulttuurista” yksilöä **kokonaisvaltaisesti kehittävään valmennukseen.** Tämä tarkoittaa koko valmennusprosessin - urheilijan ja valmentajan välisen yhteistyön ja vuorovaikutusprosessin - uudelleen arviointia. Käytännössä tämä tarkoittaa valmennusprosessin perustamista yksilön omiin henkisiin voimavaroihin eli **henkisen valmennuksen ottamista tietoisesti valmennusprosessin lähtökohdaksi** – ”lihasten valmentamisesta pään ja lihasten valmentamiseen”.

Joukkuepeliä, suomalaista pelitapaa tai peli-identiteettiä tulee jatkuvasti tarkentaa ja vahvistaa, mutta valmennuksen painopiste tulee olla yksilöiden ominaisuuksien kokonaisvaltaisessa kehittämisessä.

Suomalaisen jääkiekon yhteinen tavoite huippu-urheilun näkökulmasta on:

Pelaajien kehittäminen kansalliseen ja kansainväliseen huippujääkiekkoon

2. OSAAMISEN KEHITTÄMINEN

Suomalaisen jääkiekon rakenteet ovat hyvässä kunnossa, tekemisen laadussa on mahdollisuus parantaa. Kun haluamme pienenä kansakuntana kehittää hyviä pelaajia, meillä on oltava hyviä osaajia ”pelaajan kehityspolun” joka vaiheessa. **Hyvien pelaajien kehittäminen vaatii hyviä valmentajia.** Osaaminen ratkaisee. MM- tai Olympiakultaa emme aina voi voittaa, mutta jääkiekon osaamisessa me voimme olla maailman parhaita.

Tällä hetkellä valmennuksen osaaminen (laatu) pelaajan eri kehitysvaiheissa ei ole riittävää kansainvälisen huipun saavuttamiseksi. Valmennusosaaminen on ollut suomalaisen jääkiekon vahvuus. Näyttää kuitenkin siltä, että nykyisessä tietoyhteiskunnassa, valmennuksen tehtäväkenttä on kasvanut ja valmentamisen taito ei luonnostaan siirry seuraaville sukupolville vaan osaamisen taso jopa hiipuu. Lisäksi tekijöiden joukko on jakautumassa selkeästi ammattivalmentajiin ja vapaaehtoistoimijoihin.

Missä paras suomalainen valmennusosaaminen on tällä hetkellä? Se on kentällä, seuroissa, yksittäisillä parhailla valmentajilla, tämän päivän menestyjillä, niin kuin pitääkin olla. Siellä, missä pelaajat ovat! Mutta se on hajallaan. Kokoako joku parhaan osaamisen ja missä tapahtuu osaamisen kehittäminen? Valmennus-, koulutus- ja kehitystoimenpiteet eivät systemaattisesti kohtaa toisiaan ja osaamisen kehittämistä tapahtuu enemmän satunnaisesti. Toisaalta osaaminen ei siirry kentälle tarpeeksi hyvin. **Seminaarin osanottajat olivat erittäin huolestuneita lasten ja nuorten valmennuksen laadusta. Nykyisellä koulutustoiminnallamme ei ole riittävää vaikuttavuutta valmennuksen laatuun.**

Valmennuksen, koulutuksen ja kehityksen voimavarat on koottava yhteen, jotta voimme jalostaa osaamista ja välittää sitä paremmin myös kentälle. Samalla voimme linjata tehokkaammin omaa suomalaista tapaa tehdä jääkiekkoa. Jääkiekko toimii suomalaisessa urheilussa suunnannäyttäjänä myös muille urheilulajeille. Kysymys osaamisen kehittämisestä on kansallinen. **Osaamisen kehittäminen on elinehto koko suomalaiselle huippu-urheilulle.**

3. YHTEISTYÖ ON SUURIN VOIMAVARAMME

Menestyneiden suomalaisten jääkiekkjoukkueiden suurin vahvuus on ollut joukkuepelaaminen eli yhteistyön tekeminen. Pelaajat ovat olleet valmiita pelaamaan joukkueen puolesta unohtaen omat etunsa – ”leijona rinnassa, oma ego takataskussa”. Ymmärtäen, että jääkiekko on joukkuepeliä ja yksilö menestyy, kun joukkue menestyy. Jokaisella pelaajalla on oma roolinsa, jonka he pyrkivät tekemään parhaalla mahdollisella tavalla.

Samalla tavalla meidän kaikkien suomalaisten jääkiekkoihmisten tulisi ajatella kabineteissa, toimistoissa tai valmentajien pukuhuoneissa → yksilön etu → joukkueen etu → seuran etu → liiton etu → jääkiekon etu → urheilun etu → Suomen etu.

Seminaarin osallistujat olivat erittäin sitoutuneita suomalaiseen jääkiekkoon (99,4 %:lle osallistujista suomalaisen jääkiekon kansallinen tai kansainvälinen menestys merkitsee erittäin paljon tai paljon) ja ajattelivat tärkeimmistä asiakokonaisuuksista samansuuntaisesti. Pienenä kansakuntana resurssimme ovat rajalliset. Tämän vuoksi kaikki voimavaramme on suunnattava samaan suuntaan eli tehtävä yhteistyötä yhteisen tavoitteen eteen. Toisaalta Suomen pienuus antaa puitteet tiiviille yhteistyölle. **Yhteistyön taso - kuinka yhtenäinen on suomalaisten jääkiekkoihmisten rintama - tulee määrittelemään suomalaisen jääkiekon kansainvälisen tason ja samalla myös jääkiekon kansallisen aseman tulevaisuudessa.**

Seminaarin työtapa

Seminaarin tavoitteena oli huippu-urheilun näkökulmasta selvittää suomalaisen jääkiekon nykytilaa ja tehdä toimenpide-ehdotuksia toiminnan kehittämiseksi. Tavoitteena oli keskittyä yksinomaan urheilun kehittämiseen. Sen vuoksi seminaarin kohderyhmäksi valittiin suomalaisen jääkiekon valmennuksen ja koulutuksen käytännön tekijät. Noin 240 kutsutusta lähes 200 osallistui seminaariin. Osallistujiin kuuluivat maajoukkuevalmentajat, SM-liiga- ja Mestis-valmentajat, A-, B-, ja C-nuorten SM-sarjavalmentajat, ulkomailla valmentavat, valmennuspäälliköt, maaliwahtivalmentajat, aluekouluttajat ja –päälliköt, liiton koulutus-, valmennus- ja kilpailuvastaavat, valmennus- ja koulutus- sekä kilpailuvaliokunnan jäsenet sekä edustus tärkeimmistä sidosryhmistä kuten erotuomarit, agentit, scoutit, pelaajayhdistys, Opetusministeriö, Olympiakomitea ja Nuori-Suomi. Jääkiekkoliiton hallitus osallistui seminaarin avaukseen sekä päätökseen, ja kuunteli keskeisimmät alustukset.

Kutsutuille lähetettiin avoin **etukäteiskysely**, jonka avulla pyrittiin kartoittamaan osallistujien näkemyksiä suomalaisen jääkiekon nykytilasta ja ajatuksia mahdollisista toimenpiteistä.

Vastaustulokset on liitetty myöhemmin esitettäviin yhteenvetoihin. Etukäteiskyselyn tulosten perusteella laadittiin kysymyspatteristo seminaaria varten.

Varsinaisen seminaarin työtapana toimi **alustukset** eri aiheista, mm. Tommy Boustedt esitteli Ruotsin mallin. Alustusten jälkeen lähestyttiin eri aihealueita **äänestyskysymyksillä**, joihin osallistujat vastasivat ja tulos saatiin välittömästi kaikkien nähtäväksi. Tämän jälkeen aiheesta käytiin **keskustelu pöytäkunnissa** (noin 10 henkilöä). Pöytien puheenjohtajat ja sihteerit kirjasivat **keskeiset ehdotukset** kustakin ryhmästä. Lopuksi aiheesta käytiin vielä päälle **yleiskeskustelu** koko seminaarin kesken.

Äänestysmenetelmä on erittäin hyvä työtapa saada nopeasti tieto osallistujien mielipiteistä.

Äänestys kertoo enemmistön mielipiteen ja yksittäiset puheenvuorot saavat oikean arvon.

Kysymysten asettelulla voidaan merkittävästi vaikuttaa äänestysten lopputulokseen. Nyt tavoitteena oli löytää yhteinen näkemys laajemmista asiakokonaisuuksista, joiden perusteella asioita voidaan alkaa työstämään. Osa osallistujista odotti ehkä nopeampaa paneutumista pienempiin asiakokonaisuuksiin. Tavoitteena oli kuitenkin koko seminaarin ajan kerätä osallistujien näkemyksiä myös yksityiskohtaisemmista kehitysehdotuksista.

Seminaari oli osoitus suomalaisen jääkiekon yhteistyöpotentiaalista

Seminaarin ehkä parasta antia oli suomalaisten kiekkoihmisten kiinnostus seminaaria kohtaan ja innostus osallistua. **Kahdensadan keskeisimmän kiekkoammattilaisen osallistuminen seminaariin oli jo sinänsä melkoinen voiman osoitus suomalaiselta jääkiekolta.** Pääosa osallistujista (eli 75 % on työskennellyt urheilun parissa yli 20 vuotta) oli erittäin kokeneita ja 90 % tekee urheilua päätyönään. Suurin osa osallistujista on erittäin sitoutuneita suomalaiseen jääkiekkoon (**99,4 %:lle osallistujista suomalaisen jääkiekon kansallinen tai kansainvälinen menestys merkitsee erittäin paljon tai paljon**) ja ajattelee tärkeimmistä asiakokonaisuuksista samansuuntaisesti.

➤ SEMINAARIN TULOKSIA

Calgaryn olympialaisista 1988 alkanut arvokisamitalijakso on kestänyt nyt yli 20 vuotta. Suomi on ollut myös yksi menestyneimmistä jääkiekkomaista viimeisen vuosikymmenen vertailussa (esitys/T. Bäckman). Suomi on yltänyt 2000-luvulla niin World Cupin, Olympialaisten kuin MM-kisojen loppuotteluihin.

Tulos syntyy suorituksen kautta. Mikä on suomalaisen jääkiekon pelillinen nykytilanne? Mitkä ovat olleet meidän vahvuudet ja mitkä ovat seuraavat kehitysportaat? Pystyykö Suomi säilyttämään tasonsa tai löytämään seuraavan tason ja voittamaan tulevaisuudessa myös loppuotteluita. Näihin kysymyksiin lähdettiin hakemaan vastauksia ensin esikyselyn avulla ja sitten itse seminaarissa.

Yli 80 % osanottajista oli sitä mieltä, että jo tällä hetkellä voidaan puhua omasta suomalaisesta pelityylistä ja on tärkeää kehittää sitä myös tulevaisuudessa.

Perusteellisen ja monivaiheisen (esikysely, alustukset ja äänestykset) työstämisen jälkeen voidaan sanoa, että **seminaarin osallistujilla oli erittäin yhtenäinen näkemys niistä asioista, mihin suomalaisen jääkiekon menestys on perustunut sekä myös tärkeimmistä tulevaisuuden kehittämiskohteista.**

Seuraavassa pelkistetty analyysi suomalaisen jääkiekon pelillisestä nykytilanteesta kansainvälisessä kilpailussa:

SUOMALAISEN JÄÄKIEKON ANALYYSI HUIPPU-URHEILUVAIHEESSA

Suomalaisen jääkiekon pelilliset vahvuudet:

1. Joukkuepeli
 - erityisesti tiivis ja aktiivinen puolustuspeli, jota seuraa nopea hyökkäyspeli.
 - puolustuksen ja hyökkäyksen välinen tasapaino
 - pelaajat henkisesti sitoutuneita joukkuepeliin – hyvä asenne, työmoraali, sisu
2. Maalivahtipeli
 - on ollut ja on vahvuus, kilpailuetua on kuitenkin jo menetetty. Onko vahvuus vielä tulevaisuudessa?

Suomalaisen jääkiekon sisällölliset kehityskohteet:

1. Pelaajan (yksilön) kehittäminen kansainväliseen vaatimustasoon
 - Pelirohkeus (laajemmin ilmaistuna henkisen valmennuksen alue)
 - o tarkoittaa käytännössä voimakasta panostusta pelaajan (yksilön) henkiseen valmennukseen
 - o itsensä tuntemisen, itseluottamuksen ja pelirohkeuden kautta voittamiskulttuurin luominen
 - **Pelitaito**
 - o maalinteko- / laukaustaito
 - o syöttötaito (kovuus)
 - o luistelutaito (voima)

- **Fyysiset ominaisuudet**
 - **perustan vahvistaminen taidon kehittämiseksi ja jaksamiselle**
 - yleinen urheilullisuus- kehitys alkaa jo lapsuusiässä – riittävä motorinen taitopohja, peruskunto ja lajitaidot
 - voiman jalostaminen lajiin ja taidoksi
 - keskivartalon vahvistaminen

2. Pelinopeuden kehittämien

- **Tilanteen tunnistaminen hyökkäyspelissä eri vaihtoehtoja varten**
 - 1) nopea lähtö – hyökkäys organisoimatonta puolustusta vastaan
 - 2) murtolähtö – hyökkäys organisoitua puolustusta vastaan
- **Viiveetön siirtyminen hyökkäyspelistä aktiiviseen puolustuspeliin**
- **Yksilöllisten valmiuksien kehittäminen pelinopeuden parantamiseksi (henkinen valmius reagoida, tilanteen lukeminen ja reagointi, taidon ja fyysisten ominaisuuksien kehittäminen)**

3. Maalintekotehokkuuden parantaminen

- **Maalinteon tehostaminen joukkuepelitasolla (yhteisten periaatteiden avulla)**
 - suorat hyökkäykset
 - päätyteli
 - erikoistilanteet

Suomalaisen jääkiekon nykyisiä vahvuuksia tulee vahvistaa entisestään ja säilyttää kilpailuetua näillä vahvuusalueilla ja samalla edetä uusilla kehittämisalueilla.

Tämän yleisen analyysin perusteella tulee tehdä vielä tarkempi määrittely, mitä ominaisuuksia kehitetään urheilijan uran eri vaiheissa ja miten (kts. seuraava kohta).

TOIMENPIDE-EHDOTUKSET URHEILIJAN URAN ERI VAIHEISSA

Pohdittaessa mitkä asiat vaikuttavat huippu-urheiluvaiheen suorittamiseen ja menestykseen, nousee tarkastelun alle urheilijan uran eri vaiheet:

1. Lasten liikunta (noin 13 ikävuoteen)
2. Nuorten jääkiekko (14 v.- 20/22 v.)
3. Huippu-urheiluvaihe

Seminaarissa käsiteltiin kaikkia kolmea aluetta, mutta erityisesti lasten ja nuorten kehitysvaiheita. Yhteenvedon voidaan sanoa, että **tulevaisuuden kannalta kaikkein suurinta huolta kannettiin lasten ja nuorten vaiheiden kehityksestä.**

I LASTEN JÄÄKIEKON KEHITTÄMISTOIMENPITEET

Toimenpiteet lasten liikunnan kehittämiseksi ovat luonnollisesti huippu-urheilun näkökulmasta hitaita, mutta välttämättömiä suomalaisen jääkiekon pitkäjänteisessä kehitystyössä.

Lasten kokonaisliikuntamäärän lisääminen

Lasten liikunnan alueelta nousi esille kaksi merkittävää kehitysaluetta. Ensimmäisenä lasten päivittäisen liikuntamäärän vähentyminen, ja sitä kautta liikkumisen riittämättömyys kehittämään lasten **liikunnallista taitopohjaa, lihas- tai peruskuntoa**. Viimeaikaiset tutkimustulokset osoittavat, että noin 50 % seuroissa liikkuvista lapsista ei liiku edes terveytensä kannalta riittävästi, saati sitten, että lapsuusajan liikunta loisi perustaa tulevaisuuden huippu-urheiluedellytyksille. Lapsuusiässä hankittu yleinen urheilullisuus ja riittävän laaja motorinen taitopohja ovat perusedellytyksiä lajitaidon myöhemmälle kehittymiselle. Noin 20 tunnin kokonaisliikuntamäärää viikossa pidetään riittävänä liikunnallisten ominaisuuksien kehittymisen kannalta.

Lasten kokonaisliikuntamäärän kasvattamiseksi on **luotava ideaalimalli toimintaympäristöstä**, missä päivittäinen liikunta tapahtuu ja millä keinoilla lapsia voidaan innostaa liikkumaan.

- arkiliikunta
- koululiikunta
- omatoiminen harrastaminen
- urheiluseuroissa tapahtuva liikunta

Seminaariin osallistujista noin 70 %:a oli sitä mieltä, että paras tapa lisätä lasten liikuntamäärää, on **kasvattaa lasten omatoimisen liikunnan osuutta**. Tähän tulisi pyrkiä kehittämällä lasten valmentajien ammattitaitoa, luomalla omatoimiseen liikuntaan innostava ilmapiiri seuratoiminnassa sekä vaikuttamalla lasten vanhempiin.

Lasten valmentajien ammattitaidon (osaamisen) kehittäminen

Toisena ja ehkä tärkeimpänä asiana nousi esille huoli lasten valmentajien ammattitaidosta. **Vain noin 2 % seminaariin osallistuneista piti lasten valmentajien ammattitaitoa hyvänä tai erinomaisena. Vastaavasti 80 % seminaarilaisista piti lasten valmentajien ammattitaitoa välttävänä tai huonona.**

Lasten valmentajalta vaaditaan hyvää jääkiekon lajiosaamista, kykyä työskennellä lasten kanssa ja usein myös kykyä johtaa vanhempien ryhmää. Omantyön työn ohella valmentajan tehtävä on erittäin vaativa, mutta asema ja arvostus riittämätön. Tulevaisuudessa onkin erittäin tärkeää, miten pystymme säilyttämään tämän arvokkaan vapaaehtoistekijöiden joukon ja kehittämään heidän osaamistaan määrällisesti kasvavien liikunnan ammattilaisten avulla. **Jos haluamme, että meille kehittyy hyviä pelaajia, meillä on oltava hyviä valmentajia.**

Eli kysymys kuuluu, **millä keinoilla pystymme vaikuttamaan mahdollisimman nopeasti lasten valmentajien ammattitaidon (osaamisen) kehittämiseen**. Ammattitaitoisen valmennuksen kautta pystymme vaikuttamaan myös ensimmäiseen epäkohtaan, liikunnan vähäiseen kokonaismäärään. Ammattitaitoisen seuravalmennuksen avulla lapsia voidaan innostaa myös paremmin omatoimiseen liikkumiseen.

Ensimmäisenä on todettava, että **nykyinen lasten valmentajien koulutusjärjestelmä ei saa aikaan riittävää vaikuttavuutta**. Joko koulutusjärjestelmä ei tavoita valmentajia, koska valmentajien vaihtuvuus on nopeaa tai koulutuksen muoto ei saa aikaan riittävää käyttäytymisen muutosta päivittäisen valmennuksen laatuun.

Seminaarin äänestyksissä nousi esillä kaksi vahvaa vastuunkantajaa lasten valmennuksen kehittämisessä: **Jääkiekkoliitto (valmentajakoulutus) sekä seurojen valmennuspäälliköt**.

Tärkeimmät lasten jääkiekon kehittämistoimenpiteet:

- **lasten valmentajakoulutusjärjestelmän uudistaminen**
- koulutuksen painopisteen siirtäminen valmentajan **toimintaympäristöön** seuraan
 - pilottihanke käynnistyy syksyllä
- **mentorointi** koulutuksen päätoimintatavaksi – kokoneiden valmentajien ja pelaajien saaminen toimintaan mukaan / kouluttaminen mentorointiin
- koulutuksen toteutuksen päävastuu **alueille ja seuroille**
- aluekouluttajat ja valmennuspäälliköt ”pääresurssi” – ”valmennuspäälliköt ovat tällä hetkellä suurin voimavara jääkiekon sisällöllisessä kehittämisessä, nopeimmin ammattilaisiin toimijaryhmä” eli **aluekouluttajat sekä valmennuspäälliköt ovat lasten valmennuksen laadun päävastuunkantajat**
- **seurakoulutus** urheilullisen kehitystyön tukemiseksi / **valmennuspäälliköiden tehtäväkuvan tarkentaminen**
- **kouluttajakoulutus** Kehityskeskusten vastuulle
- työkalut koulutukseen sekä lasten valmennukseen – **valmennusmateriaalit ajan tasalle** Kehityskeskusten kautta – vertaa Ruotsin malli
- painopistejärjestely valmennuksen laadun kehittämisessä, ikävaihe E2 – D1, **motorisen taitopohjan, perus- ja lihaskunnan sekä pelitaitojen että –käsityksen kehittäminen painopistealueiksi lasten jääkiekkoon**
- olemassa olevien hyvien toimintamallien ”monistaminen” seurojen käyttöön

Muita toimenpide-ehdotuksia (esikyselyn tai seminaarin kautta nousseita ajatuksia) lasten jääkiekon kehittämiseksi:

- valmennuspäälliköiden ammattitaidon hyödyntäminen
- kannustejärjestelmä lasten valmentajien huomioimiseksi
- valmennuspäällikön tehtävän kuva enemmän ”kentälle” haalarihommiin
- ammattivalmentajia lasten jääkiekkoon
- päätoimiset vastuuvallmentajat – 2-3 joukkuetta vedettäväksi
- **liikunta- ja/tai jääkiekkoluokkia ala- ja yläkouluun**
- vanhempien kouluttaminen: tukemaan lasten omaehtoista liikuntaa
- **olosuhteiden luominen omatoimiseen harjoitteluun: iltapäiväjäät /iltapäiväkerhot**
- lasten innostaminen harjoittelun kautta omatoimiseen liikuntaan
- pelaaminen joka kerta yhtenä harjoituksen osana
- lisäharjoitteluun ohjaaminen – esim. tavoitteena jonkin harhautuksen oppiminen
- **tasoryhmäjoukkueet E2-D1**
- lajitaidot ja pelikäsitys opettamisen painopisteeksi
- ”herkkyyskausien” hyödyntäminen valmennuksessa
- peli- ja harjoitusmääriä lisättävä

- toiminnan ammattilaistuminen – vapaaehtoistyön ja ammattilaisuuden joustava yhteensovittaminen, ammattilaisille vapaaehtoisten koulutusvelvoite
- summerilla tapahtuvan minuutin vaihtosäännön uudistaminen isolla jäällä pelattaessa
- kustannusten pitäminen kurissa
- turhien drop out:ien karsiminen / seura huolehtii pelaajistaan / harrastajamäärien lisääminen
- joukkuekoon pienentäminen
- motivaation herättäminen / lajiin rakastuttaminen
- sääntöjen tarkistaminen – taklausten salliminen kaikenikäisille
- ”työkaluja ”jaksamisen tukeminen seuroissa
- esimerkin käyttö: huippupelaajat / leijonologo paremmin käyttöön

II NUORTEN JÄÄKIEKON KEHITYSTOIMENPITEET

Nuorten valmennuksen vaihe (14 v.-20/22 v.) on paras vaihe vaikuttaa suomalaisen huippujääkiekon tasoon. Nuorten jääkiekossa tehtävillä toimenpiteillä voidaan vaikuttaa melko nopeasti jopa huippu-urheiluvaiheen menestykseen. Nuorten jääkiekko otollisinta vaihetta vaikuttaa yksilön ominaisuuksien kehittymiseen. **Tässä vaiheessa rakennetaan perusta huippu-urheilulle.** Pelaajat ovat vielä valmennettavissa ennen parhaiden siirtymistä ulkomaille.

Suomalaisen jääkiekon iso haaste tällä hetkellä on, riittävätkö suomalaisen pelaajan henkilökohtaiset ominaisuudet kansainväliselle huipulle myös tulevaisuudessa?

Yksilön kehittäminen

Kuten aiemmin suomalaisen jääkiekon nykytilan analysoinnissa arviointiin, yksilön ominaisuuksien kokonaisvaltainen kehittäminen on ehkä tärkein suomalaisen jääkiekon kehityskohde. Lähes **90 % seminaarin osanottajista oli sitä mieltä, että nuorten valmennuksessa joukkueen valmentamisen sijaan tulisi keskittyä yksilön ominaisuuksien kehittämiseen.**

Yli 95 %:a seminaariin osallistujista oli sitä mieltä, että suomalaisen jääkiekon yhteinen tavoite on pelaajien kehittäminen kansalliseen ja kansainväliseen huippukiekkoon.

Aivan vastaavasti kuin lasten jääkiekon kohdalla, myös nuorten ikävaiheeseen on **luotava ideaalimalli toimintaympäristöstä**, miten päivittäinen valmentautuminen saadaan mahdollisimman optimaaliseksi pelaajan kehittymisen kannalta:

- maajoukkuevalmennus
- seuravalmennus
- urheiluoppilaitosyhteistyö
- omatoiminen harjoittelu
- sarjajärjestelmät

Maajoukkue toiminta tarjoaa lahjakkaimmille pelaajille erityismahdollisuuden harjoitteluun parhaimpien pelaajien kanssa sekä kansainvälisen tason vastustajat. Kansainvälisen tason kilpailukokemus sekä vaatimustason tunnistaminen ovatkin maajoukkue toiminnan merkittävimpiä

etuja. Viime vuosina on kuitenkin perustellusti noussut huoli suomalaisten nuorten yksilöllisten ominaisuuksien riittävydestä kansainväliselle huipulle, samoin kuin huoli uusien todellisten huippuyksilöiden syntyisestä. **Eli kysymys kuuluu, miten hyvin nykyinen maajoukkue- ja seuravalmennusprosessi tukee parhaimpien yksilöiden kehittymistä kansainväliselle huipulle ja miten voisimme kehittää tätä prosessia.**

Nuorten maajoukkuevalmentajat valmentavat maajoukkueita pääosin oman päätoimensa ohella. Eri maajoukkueiden leiri- ja kilpailuvuorokaudet vuodessa vaihtelevat noin 50-80. Tämän tehtävän he pystyvät nykyisessä aikaraamissa hoitamaan hyvin. Jos ajatellaan, että maajoukkuevalmentajankin päätehtävä on kuitenkin pelaajien kehittämien, pitäisi varsinaisen työn vasta alkaa maajoukkueetapahtumien jälkeen. **Varsinainen pelaajien kehitystyöhän tehdään seurassa.** Yksilöllisen palautteen antaminen pelaajista seuravalmentajille, ennen kaikkea kansainvälisen vaatimustason välittäminen seuravalmennukseen sekä seuravalmennuksen laadun seuranta ovat koko prosessin ydinkohtia. **Maajoukkuevalmentajien ja seuravalmentajien yhteistyö on ratkaisevaa parhaiden pelaajien kehittämisessä.** Kun vielä todetaan, että seuravalmentajat seuraavat tällä hetkellä melko rajallisesti oman ikäluokkansa kansainvälistä toimintaa, on vaarana, että valmennustoiminta seuroissa tapahtuu riittämättömällä vaatimustasolla.

Nykyinen toimintamalli nuorten jääkiekossa ei ole riittävä takaamaan kansainvälisen tason pelaajatuotantoa tulevaisuudessa. Joko kansainvälinen vaatimustaso ei välity seurataso valmentautumiseen riittävän hyvin tai seuravalmennuksen laatu ei ole tarpeeksi korkealla tasolla. **Seminaarin osanottajista noin 20 % oli sitä mieltä, että nuorten valmentajien taitotaso on hyvä, vajaan 50 %:n mielestä riittävä ja yli 30 %:a oli sitä mieltä, että nuorten valmentajien taitotaso on välttävä.**

Painopisteen siirtäminen joukkuekeskeisestä valmennuksesta yksilön kehittämiseen vaatii valmentajilta ajankäytön lisäksi myös uusia taitoja. **Yksilöllinen valmennus perustuu pelaajan ja valmentajan väliseen vuorovaikutukseen, jota pidetään henkisen valmennuksen tärkeimpänä työvälineenä. Yksilön kehittäminen lähtee liikkeelle henkisestä valmennuksesta, jonka keskeisenä tavoitteena on saada yksilön omat henkiset voimavarat tukemaan pelaajana kehittymistä - motivoituneen, innokkaan ja oppimishaluisen urheilijan esiin saaminen.** Henkinen valmennus on suomalaisen jääkiekon merkittävin kehittymismahdollisuus. Seminaarissa yli 95 %:a osallistujista piti henkisen valmennuksen kehittämistä yhtenä tärkeimmistä toimenpiteistä nuorten valmennuksessa.

Valmennuksen laadun ohella pelaajien pelaamisella oman kehittymisensä kannalta oikealla sarjatasolla on merkitystä pelaajien kehittämisessä. Erityisesti kansainväliselle tasolle pyrkivien pelaajien tulisi pelata oikealla vaatimustasolla. Toisaalta ”mitään kiirettä ei ole”. Joskus on parempi, että pelaaja jatkaa pelaamista esim. nuoremmalla sarjatasolla omien vahvuuksiensa jalostamiseksi riittävän vahvaksi ennen siirtymistä seuraavalle tasolle. **Seminaarin osanottajista noin 70 %:a oli sitä mieltä, että lahjakkaimmat nuoret eivät tällä hetkellä pelaa oikealla sarjatasolla.** Tällä hetkellä parhaiden pelaajien peluuttamisessa menestyskeskeisyys, joukkueen tai seuran etu menevät usein ohi pelaajan kehittämisen edun. Onnistuminen pelaajien kehittämisessä tarkoittaa kaikkien toimijoiden toimimista yhteisen tavoitteen eteen ja eturistiriitatilanteissa yksilön kehittämisen edun menevän joukkueen, seuran tai liiton etujen edelle. Tärkeintä olisi nähdä, että pelaajan etu on samalla myös joukkueen, seuran, liiton tai jääkiekon etu. **Nuorten jääkiekon tasolla seurakoulutuksen merkitys korostuu eri toimijoiden yhteisen tavoitteen ja toimintatapojen löytämiseksi.**

Tärkeimmät nuorten jääkiekon kehittämistoimenpiteet

- **Yksilön kehittäminen nuorten valmennuksen päätavoitteeksi**
- **Nuorten maajoukkueisiin päätoimiset valmentajat**
 - 20-vuotiaat listaus
 - 18-vuotiaat listaus
 - 17-vuotiaat pysyvä?
 - 16-vuotiaat pysyvä?
 - mv-valmennus valmennus ja koulutus (kokonaisvastuu)
- päätoimisten maajoukkuevalmentajien tehtäväkuva
 - pelaajatarkkailu ja -valinta
 - pelaajien kehittäminen kansainväliselle tasolle yhteistyössä seuravalmentajien kanssa, urasuunnitelmat maajoukkuepelaajille
 - SM- sarjajoukkueiden seuravalmentajien koulutus, mentorointi sekä yhteistyö,
 - maajoukkueetapahtumien laadukas johtaminen / toimia esimerkkinä
 - suomalaisen jääkiekon linjaus ja sen toteuttaminen maajoukkueessa ja välittäminen seuratasolle
 - valmennuksen ja koulutuksen yhdistäminen / muut koulutustehtävät
- **Nuorten maajoukkuevalmentajat sekä A-, B- ja C-nuorten SM-sarjavalmentajat että seurojen ”nuorten valmennuksesta vastaavat” vastaamaan nuorten valmennuksen laadusta Suomessa**
- **Valmentajalisenssit A-, B- ja C-nuorten sarjaan - vuosittainen lisenssikoulutus** nuorten SM-sarjoissa valmentaville, pääosin maajoukkueetapahtumien yhteydessä
- Selkeiden toimintamallien luominen seuraan sekä vastuuhenkilön nimeäminen nuorten jääkiekon kehittäjäksi / **seura-auditointien hyödyntäminen seurakoulutuksessa**
- Päätoimisten nuorten (A, B, (C)) valmentajien ammattikunnan synnyttäminen seuroihin - lahjakkaiden valmentajien souttaus
- Nuorten valmennuksen painopistealueiden määrittely - **henkinen valmennus tärkeimmäksi sisällölliseksi kehityskohteeksi**
- Sarjajärjestelmien tarkistaminen niin, että ne tukevat tukemaan pelaajan kehittämistä
- **Nuorten pelaajien peluuttaminen yksilön kehittymisen kannalta oikealla sarjatasolla**
- yhteiset ”työkalut” seura- ja maajoukkuevalmennukseen, esim. samat testit
- keskinkertaisuudesta huippu-yksilöiden kehittämiseen, **lahjakkuuden tunnistaminen**

Muita toimenpide-ehtotuksia nuorten jääkiekon kehittämiseksi:

- koulun ja jääkiekon yhteensovittaminen, oikean urheilullisen elämän rytmin löytäminen ja kokonaisuutena elämän hallinnan kehittäminen
- yläasteelle jääkiekkoluokkia ja aamujäitä
- urheilulukiojärjestelmän seuravalmennuksen koordinointi
- USA:n mallin kokeilu: parhaat pelaajat yhteen pelaamaan ja parhaiden valmentajien valmennettavaksi 2-3 vuodeksi
- tiiviimmät sarjat - turhat karsinnat pois, lisää kovia pelejä (heti sarjojen alusta)
- vaatimustason nostaminen seuraharjoittelussa
- lukioturnaus pelattavaksi sarjojen jälkeen
- seurojen parempi sitoutuminen omien pelaajien kehittämiseen / turhan drop outin karsiminen
- yhteistyö muiden lajien kanssa

III HUIPPUJÄÄKIEKON KEHITYSTOIMENPITEET

Huippujääkiekkoa ravistelevat monet sekä kansainväliset että valtakunnalliset toimintaympäristön muutokset. **Tässä seminaarissa keskityttiin kuitenkin ainoastaan urheilun kehittämiseen.** Toki yksi tärkeimmistä huippuvalmentajien viesteistä koski valmentajien vaikuttamismahdollisuuksien lisäämistä huippujääkiekkoon liittyvässä päätöksenteossa.

Kun keskeisimmät kehittämistarpeet suomalaisessa jääkiekossa löytyvät yksilöiden ominaisuuksien ja valmennuksen laadun kehittämisessä, kohdistuvat tärkeimmät kehitystoimenpiteet lasten ja nuorten ikävaiheeseen. Huippujääkiekon toteutuksessa on toki parannettavaa, mutta ammattitaitoisin osajoukko löytyy korkeimmilta sarjatasoilta. Kysymyksen voisi kääntääkin niin päin, että **miten saataisiin esim. liigavalmentajien ammattitaito vielä paremmin palvelemaan oman seuran tai koko suomalaisen jääkiekon etua?**

Tarvitsemme paikan, osaamiskeskittymän, minne voimme koota tämän päivän huippu-osaamista. Paikan, jossa voimme jalostaa osaamista ja välittää sen takaisin kentälle. Paikkahan meillä jo on, **Vierumäki**, mutta käytämme pääasiallisesti vain sen olosuhteita, emme osaamista. **Millään muulla maalla maailmassa ei ole lähellekään samanlaista mahdollisuutta.** Vierumäeltä löytyy esimerkiksi kaikki valmentajakoulutuksen tasot ammattikorkeakoulusta ammatilliseen koulutukseen ja järjestökoulutukseen sekä niissä toimivat opettajaresurssit. Vastaavaa ei löydy mistään muualta maailmassa. Jääkiekon kehityskeskus on saatu pitkien ponnistelujen jälkeen alkuunsa ja Jääkiekkoliitto toteuttaa oman valmennustoimintansa Vierumäellä. Lisäksi alueelta löytyy eri osa-alueiden ammattilaisia.

Seminaarin työskentelyaika käytettiin hyvin rajallisesti puhtaasti huippu-urheiluvaiheen käsittelyyn. Esille nousseet tärkeimmät kokonaisuudet liittyivät **sarjojen, valmentajien jatkokoulutuksen, nuorten pelaajien sekä yhteistyön kehittämiseen.**

Keskeisimmät huippu-urheiluvaiheen kehittämistoimenpiteet

- Osaamiskeskittymän synnyttäminen, osaamisen kokoaminen, jalostaminen ja jakaminen, ”täyden palvelun talo” maajoukkuepelaajille
 - **Suomalaisen jääkiekon linjaus – selkeä suunta minne olemme menossa**
- **Valmentajien jatkokoulutus ja yhteistyö yhteisten tavoitteiden toteuttamiseksi**
 - Yhteistyö maajoukkueetasolla / pelaajien kehittäminen kansainväliselle huipulle
 - Henkilökohtainen tuki valmentajalle – työnohjaus
- **Edustusjoukkueen ammattitaidon hyödyntäminen seuran nuorten valmennuksen suunnittelussa ja toteutuksessa**
- SM-liigan, Mestiksen ja A-nuorten SM-liigan roolien selkiyttäminen
 - Pelaajapolkujen luominen A → Mestis → SM-liiga
 - Nuorten pelaajien (20-25 v.) kehittämiseen erikoishuomio
 - Urheilullisen vaatimustason nostaminen – ammattilaisjääkiekkoilijan eläminen kuten huippu-urheilijat – harjoittelu, ravinto ja lepo urheilun ehdoilla

Muita toimenpide-ehdotuksia

- mahdollisuuksien antaminen omille lahjakkuuksille / ulkomaalaiset SM-liigassa?
- valmentajan aseman vahvistaminen
 - vahvempi jääkiekon valmentajayhdistys hoitamaan edunvalvontaa
- rekrytointien kehittäminen joka tasolla

➤ KESKEISIMMÄT KEHITYSTOIMENPIDE-EHDOTUKSET

LASTEN VALMENNUKSEN KEHITTÄMINEN (pidemmän aikavälin vaikutus)

1. Lasten valmentajakoulutuksen uudistaminen

- Painopiste alueille ja seuroihin
- Valmennuspäälliköt / aluekouluttajat pääresurssi
- Valmentajakoulutuksen ”siirtäminen” valmentajan omaan toimintaympäristöön
- Mentorointi koulutuksen päätoimintatavaksi / entiset pelaajat ja valmentajat

2. Aluekouluttajat ja valmennuspäälliköt vastaamaan lasten valmennuksen koulutuksesta ja käytännön toteutuksesta

- Valmennuspäälliköiden tehtäväkuvan tarkistaminen
- Seurakoulutus urheilullisen kehitystyön tukemiseksi / toimintamallien luominen

3. Valmennus- ja koulutusmateriaalit kuntoon lasten jääkiekossa

- Työkalut lasten valmentajille ja lasten valmentajien koulutukseen (vertaa Ruotsi)

4. Lasten liikunnan kokonaismäärän kasvattaminen

- keskeisimpänä tavoitteena löytää keinot lisätä omatoimisen liikkumisen määrää
- Luoda toimintamalleja lasten liikunnan lisäämiseksi

NUORTEN JÄÄKIEKON KEHITTÄMINEN (nopea vaikutus)

1. Pelaajan/yksilön kokonaisvaltainen kehittäminen päätavoitteeksi

- Yksilön valmennus alkaa **henkisen valmennuksen tehostamisesta**

2. Päätoimiset nuorten maajoukkuevalmentajat ja maalivahtikouluttaja

- 20-vuotiaat listaus
- 18-vuotiaat listaus
- 17-vuotiaat pysyvä?
- 16-vuotiaat pysyvä?
- mv-valmennus valmennus ja koulutus (kokonaisvastuu)

3. Vuosittainen lisenssikoulutus A-, B- ja C-nuorten valmentajille

- Päätoimisten nuorten (A, B, (C)) valmentajien ammattikunnan synnyttäminen seuroihin

OSAAMISKESKITTÄMÄN SYNNYTTÄMINEN

- Suomalaisen jääkiekon sisällöllinen linjaus
- Valmennus-, koulutus- ja kehitystoiminnan yhdistäminen
- Osaamisen kokoaminen, jalostaminen ja jakaminen
- ”Täyden palvelun talo” maajoukkuepelaajien tueksi

LIITE: Suunnitellut yhteistyöpalaverit yhteisten asioiden työstämiseksi

Maajoukkuvalmentajat:

1 kerta / kuukausi	Vierumäki	ensimmäinen 15.8.
--------------------	-----------	-------------------

Liigavalmentajat:

6.-7.11. 2009	Helsinki	Karjalaturnaus
18.-24.5. 2010 ?	Saksa	MM-kisat
Kesäkuu	Vierumäki	Seminaari

Mestis-valmentajat:

5.-6.11. 2009	Helsinki	Karjalaturnaus
Kesäkuu	Seminaari	Vierumäki

A-SM-valmentajat:

6-7.11. 2009	Pori	18-v. 4 maan turnaus
8-9.02. 2010	Pääkaupunkiseutu?	18-v. leiri
Kesäkuu	Vierumäki	seminaari

B-SM-valmentajat:

23.10. 2009 klo 12.00 (6-7.11. 2009)	Vierumäki Pori	Pikkuleijonaturnaus 18-v. 4 maan turnaus)
---	-------------------	--

C-SM-valmentajat:

22.-23.10. 2009	Vierumäki	Pohjolaturnaus
-----------------	-----------	----------------